

охоплює як необхідність дотримання часових рамок, що визначені у нормативно-правових актах, так і неможливість невинного для конкретної ситуації зволікання.

Виходячи з європейських стандартів взаємовідносин органів публічної адміністрації з громадянами, у посібнику «Адміністрація і Ви» (1996 р.) [3] розумний строк розглядається як розумно обґрунтований час, необхідний для розгляду адміністративної справи та прийняття адміністративного акта.

Застосування принципу розумного строку при здійсненні адміністративної процедури органами публічної влади має ґрунтуватися на вимозі щодо невідкладно прийняття законного та обґрунтованого рішення якщо воно не потребує невинних затрат часу та інших ресурсів.

Органи публічної влади повинні чітко дотримуватися встановлених строків в адміністративній справі, і при можливості намагатися вирішити справу якнайшвидше, без зайвого зволікання. А також органи публічної влади при вирішенні справи повинні чітко встановити той момент для її вирішення, який не призведе до завдання шкоди особі у зв'язку з несвоєчасним вирішенням справи.

Організаційними гарантіями цього принципу можна визначити обов'язок органу публічної влади (службовця, який його представляє) повідомити особі про передбачуваний строк розгляду справи, якнайшвидшого інформування органом публічної влади заявника про отримання зауважень щодо його заяви, правом особи на оскарження у випадку неприйняття адміністративного акта в установленій законом строк або зважаючи на очевидне зволікання з розгляду адміністративної справи (прийняттям процедурних рішень або вжиттям процедурних дій).

У зарубіжних країнах розумний строк зводиться не лише до можливості визначення необхідного для розгляду справи (при його відсутності у законодавстві) чи дотримання передбаченого законодавством, а й можливості продовжити строк передбачений для розгляду адміністративної справи, виходячи з законодавства або з власної ініціативи, або враховуючи термін його закінчення [1, с.314 – 315; 280 – 281; 363].

Таким чином, під розумним строком як принципом адміністративної процедури слід розуміти встановлений актами законодавства чи визначений органами публічної влади, термін достатній для вирішення адміністративної справи, а також можливість його продовження, зважаючи на заборону безпідставного затягування розгляду справи, що може завдати шкоди правам та інтересам особи.

За такого розуміння, цей принцип включає як визначення (формальне встановлення) строків для розгляду адміністративної справи так і право органу публічної влади самостійно його встановити, а також прийняття рішення органом публічної влади про продовження строку розгляду

адміністративної справи як за заявою особи так і за ініціативою самого адміністративного органу.

Список використаних джерел

1. Адміністративна процедура та адміністративні послуги. Зарубіжний досвід і пропозиції для України / Автор-упорядник В. П. Тимошук. – К.: Факт, 2003. – 496 с.

2. Проект Закону України про адміністративну процедуру : Законопроект від 28.12.2018 р. № 9456. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65307.

3. Руководство «Администрация и Вы – принципы административного права в области отношений между административными органами и частными лицами» (часть первая) // Администрация и частные лица – европейский и российский опыт поиска взаимопонимания / под общ. ред. В. Н. Южакова. – М.: Статут, 2006. – 208 с.

Віктор КУЗЬМЕНКО

*аспірант кафедри менеджменту
та управління проектами
ДРІДУ НАДУ*

ДЕФІЦИТ КОМУНІКАЦІЇ ТА ДЕМОКРАТІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

У розвитку будь-якої держави важливу роль завжди відіграють комунікаційні процеси, що охоплюють внутрішні та міжнародні владно-суспільні зв'язки. При цьому, якщо державне управління будується на демократичних засадах, виникає нагальна необхідність здійснення саме ефективної комунікації, як засобу не тільки інформування громадян, але й засобу залучення громадян до обговорення та прийняття публічних управлінських рішень. В цьому випадку розбудова демократії у державі без ефективної комунікації неможлива.

У 1992 році ЄС у процесі ратифікації Маастрихтського договору стикнувся з дефіцитом демократії, який проявився у небажанні державами-членами ратифікувати договір. Це призвело до зосередження уваги Європейської комісії на необхідності зробити кроки щодо підвищення рівню прозорості своєї роботи. У жовтні 1993 року було прийнято між інституційну декларацію про демократію («An inter-institutional declaration on democracy, transparency and subsidiarity»), у якій було закріплено право громадян на отримання інформації щодо діяльності інститутів ЄС та окреслені правові засади комунікаційної політики ЄС.

У липні 1999 року лише 49 % громадян, які мають право голосувати, прийняли участь у виборах до Європейського парламенту. Дослідження Євробарометру виявили закономірність між рівнем інформованості та

наміром голосування. Чим вище рівень інформованості – тим більше намір голосування.

Завдяки Євробарометру були виокремлені ключові сфери комунікації, а саме: хибне уявлення громадян про бюджетні витрати ЄС, недостатня поінформованість громадян про інституції ЄС та права громадян ЄС, відсутність зацікавленості у діалозі.

У липні 2002 року було розроблено нову комунікаційну стратегію, що мала на меті створити європейський публічний форум. З метою усунення «інформаційного дефіциту» було модернізовано веб-портал «Еурога», та реалізовані проекти – «Your voice» та «Futurum». Однак огляди громадської думки продемонстрували, що громадськість надає перевагу традиційним ЗМІ. Це призвело до переорієнтації «комунікацій» в «інформування», тому що сили були спрямовані на недопущення різногласності ЗМІ офіційної думки та дій.

У жовтні 2004 році була оприлюднена доповідь «Чи чує мене ЄС?», розроблена «Друзями Європи» («Friends of Europe») та консалтинговою організацією «Gallup Europe». Ця доповідь була присвячена проблемі покращення зв'язку ЄС та його інституцій із громадянами. Як наслідок, було прийнято низку документів, що мали забезпечити ефективну комунікацію:

- план дій покращення комунікації ЄС 2005 року («Action Plan to Improve Communicating Europe by the Commission»);
- план Ді для демократії, діалогу та дебатів, 2005 р. («Plan D for democracy, dialogue and debate»: Plan D: COM (2005) 494 final, 13 October 2005);
- біла книга з Європейської комунікаційної політики, 2006 р. («White Paper on a European Communication Policy: COM (2006) 35 final, 1 February 2006»);
- жовта книга з комунікації ЄС, 2006 р. («Yellow Paper on EU Communication»);
- комунікаційна стратегія «Комунікація з Європою в партнерстві», 2007 р. («Communicating Europe in Partnership»).

Однак проблеми «дефіциту комунікації та демократії» в ЄС потребують не тільки офіційних досліджень та дій, але й досліджень з боку науки. Одним з таких системних та ґрунтовних досліджень є робота Бердна Спанієра (Spanier, Bernd) [1]. В цьому дослідженні розглядається зв'язок між комунікацією та демократією, та доводиться автором неможливість розривів процесів комунікації та прийняття рішень, бо саме цей зв'язок дозволяє легітимізувати демократію.

Думка про нерозривність комунікації та прийняття рішення також притаманна М.Мескону [2], який розглядає їх як допоміжні процеси менеджменту.

На даний час питанню розробки та впровадженню комунікаційної стратегії у діяльність органів публічного управління та адміністрування

України приділяється багато уваги. Так у рамках реалізації реформи щодо децентралізації та створенню об'єднаних територіальних громад, комунікаційна стратегія об'єднаної територіальної громади є ключовим елементом нормативно-правового забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування.

Комунікаційні стратегії також розроблені на державному рівні, а саме:

- комунікаційна стратегія Верховної Ради України на 2017 – 2021 рр.;
- стратегія комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018 – 2021 рр.;
- типова комунікаційна стратегія суду та суддів на основі концепції комунікації судової влади України;

– комунікаційна стратегія Міністерства освіти та науки 2017 – 2020 рр. Загалом вищенаведені стратегії мають на меті:

- покращення іміджу органу державної влади або органу місцевого самоврядування;
- підвищення обізнаності щодо внутрішніх процесів органу державної влади або органу місцевого самоврядування;
- залучення громадськості до процесів прийняття рішень;
- удосконалення співпраці зі ЗМІ;
- оптимізацію внутрішніх та зовнішніх комунікацій органу державної влади або органу місцевого самоврядування.

Однак, не зважаючи на досвід ЄС, дослідження Бердна Спанієра та напрацювань М.Мескона, розробники комунікаційних стратегій в Україні поки що ігнорують наступні ключові моменти:

1. стаття 5 Конституції України [3] визначає, що «... єдиним джерелом влади в Україні є народ» - комунікаційна стратегія повинна створювати систему, що фіксує стратегічне бачення та пріоритети розвитку України, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, народом України, а не навпаки.
2. комунікація та прийняття рішення – це нерозривні процеси, власником і замовником яких є народ України, і стратегічні рішення мають прийматися виключно народом України та жителями територіальних громад.
3. комунікація та прийняття рішення повинні мати результат, який задовольняє потреби та інтереси народу України та жителів територіальних громад.

Список використаних джерел

1. Spanier, Bernd. The Communication Deficit of the European Union revisited. Structures, Key Players and the New Communication Policy. – 2010.
2. Мескон М. Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основи менеджмента: Пер. с англ. – М.: «Дело» ЛТД, 1994 – 702 с.
3. Конституція України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141.